TÜRKİYE'DE SON DÖNEMDE YAŞANAN POLİTİK VE TOPLUMSAL GELİŞMELER AVRUPA'YA YENİ BİR GÖÇ DALGASININ HABERCİSİ Mİ? İSVİÇRE BUNDAN NASIL ETKİLENİR?

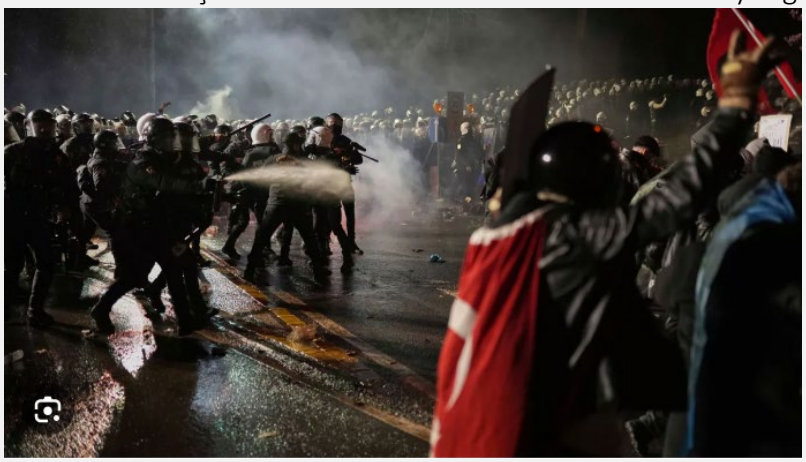
04.04.2025

GİRİŞ

2002 den beri Türkiye'de iktidar olan AKP rejimi ve Erdoğan 17 ve 25 Aralık 2013 tarihinde yapılan yolsuzluk operasyonlarında milyar dolarlarla ifade edilen bir rüşvet ve yolsuzluk çarkının ortaya çıkmasından sonra demokrasiden ve hukuktan giderek uzaklaştı. Erdoğan ve ailesi kurdukları rüşvet ve yolsuzluk ağının deşifre olmasından sonra bir çok anti-demokratik uygulama ve nefret söylemleri ile birlikte kamuoyunda muhalif olan her kesimi düşmanlaştırarak adeta bir cadı-avı başlatmış oldu. Her otokratik rejimde olduğu gibi baskılar ve hak ihalleri artınca bu tarihten sonra Türkiye'den AB ülkelerine olan iltica başvuruları ciddi oranlarda arttı. Daha önce 4000-5000 civarında olan yıllık iltica başvuruları 2014 den sonra istikrarlı bir şekilde artarak 2023 yılında 100.000 e kadar çıktı[1]. Suriyeliler ve Afganlardan sonra 3. Sırayı alan Türk vatandaşlarının AB verilerine göre 2014-2024 arası korkunç bir şekilde artan bu iltica başvurularının sebebi hiç şüphesiz Türkiye'de rejiminin otoriter ve hukuksuz uygulamalarıdır.

15 Temmuz 2016 da Erdoğan'a tek adam olma fırsatı veren ve bir ''false-flag'' diyebileceğimiz darbe girişiminden sonra Türkiye'de insan hakları tamamen askıya alındı. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nin (AİHM) 2023 yılı istatistiklerine göre, mahkemede bekleyen toplam 68.450 davanın 23.397'si Türkiye kaynaklıdır; bu, toplam davaların yaklaşık %34,2'sine tekabül etmektedir[2].

Son 10 yılda artan bir ivme ile hukuktan uzaklaşan rejim iktidarda kalmak için her türlü baskı aracını kullanmaktan çekinmemektedir. Kendi emri altında faaliyet gösteren medya ve yargı-polis yoluyla muhalefeti de dizayn eden rejim adeta ''oldu-bitti'' denilebilecek uygulamalarla siyasi varlığını devam ettirmeye çalışıyor. Ulusal ve uluslararası bir çok suça karışan rejim için artık bu bir hayatta kalma mücadelesi ve geri dönüşü olmayan bir yol. Zira olası bir iktidar değişimi ve Türkiye' de hukukun evrensel dinamiklerini geri kazanması demek rejim için tam bir felaket olacaktır. Bu sebeple Rejim muhtemel bir iktidar değişiminin önünü alma çabasının yanında her türlü toplumsal tepkiyi de emri altındaki yargı-polis aracıyla şiddet kullanarak engellemekten çekinmeyeceği bir sürece girmiştir. Bundan hareketle 19 Mart 2025'te Rejim en güçlü siyasi

[1] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_applications_-_annual_statistics

[2] https://tr.euronews.com/2024/03/17/aihmde-bekleyen-100-davadan-35i-turk-vatandaslarinin-basvurulari-turkiye-acik-ara-zirvede

rakibi ve muhtemel cumhurbaşkanı olabilecek en önemli aday olan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu'nu yolsuzluk yaptığı gerekçesiyle tutuklatmış ve kendince iktidarını sağlamlaştırmıştır. Bu olayın ardınan Türkiye'de başlayan protestolar ve sokak eylemleri halkın tepkisini yansıtırken rejim kendi medya kanallarıyla anti-propagandaya başlamış ve yüzlerce insan bu barışçıl eylemlerden dolayı gözaltına alınıp işkenceye maruz kalmıştır. Sürekli olarak rejim diliyle hareket eden medya organları ve gazeteciler bu sokak eylemlerini terörist bir faaliyet olarak nitelendirirken açıktan bu faaliyetlere karışacak türk vatandaşlarını da tehdit etmektedir. İktidarın sözcüsü olduğu genel kabul gören Cem Küçük isimli bir gazetecinin beyanı bu anlamda çok açık ve nettir. Bu gazeteci 2 Nisan 2025 tarihinde iktidara yakın bir gazetede yazdığı bir yazıda '' *Ordu, polis, yargı ve kurumlar yeniden yapılandırıldı. Bugünkü güvenlik bürokrasisinin yüzde 70'i 15 Temmuz sonrası atandı. Şimdi yeni sistemi anlamayan muhalifler kendi kitlelerini kandırmaya devam ediyor. Hâlâ seçim kazanacaklarını sanıyorlar''*[3]şeklinde ifadelerde bulunmuştur. Açıkça rejiminin düşüncesini ve planını dile getiren bu söylem artık Türkiye'de iktidarın demokratik seçimlerle değişmeyeceğini, rejim ne derse onun olacağını ve buna karşı gelecek her türlü toplumsal hareketin yargı ve polisle hatta gerekirse asker eliyle bastırılacağını ifade etmektedir. Yine aynı gazeteci İmamoğlu'nun tutuklanmasının ardından devlet televizyonu olan TRT' de oyunculuk yapan bazı sanatçıların rejim aleyhine yaptığı açıklamalardan sonra televizyon dizilerindeki kadrolardan çıkarılması ile ilgili katıldığı bir programda muhabirin "*Vatandaş TRT devletin' diyor*." demesine karşılık "*O vatandaş dediğin azınlık, onların bir önemi yok Türkiye'de! Devletin televizyonunda çalışıyorsan, CHP propagandasına destek veremezsin! CHP'nin çağrısına destek veriyorsan, TRT'de işin yok, kovulursun, hak etti.*" diyerek[4] rejimin resmi görüşünü açıkça dile getirmişitr. Yine rejimin sözcülerinden sayılan Rasim Ozan Kütahyalı isimli gazeteci kendi X hesabından yaptığı paylaşımda ''*Evet… Bu yaşadığımızın adı ikinci cumhuriyet… Kuruluş tarihi: 15 Temmuz 2016. Nasıl ki bir kutuya zarf atarak 1923'te kurulan birinci cumhuriyetten meşruti monarşiye dönülemezdi. Atatürk buna izin vermedi. Şimdi de bir kutuya zarf atarak birinci cumhuriyete dönülemez. Bu hakikati sevinerek değil, üzülerek itiraf ediyorum. Fakat realite bu*'' diyerek[5] gelinen noktayı dile getirmiştir. Bunlar tam anlamıyla Türkiye'de artık demokrasinin fiilen sonlandığını ve diktatoryal bir rejimin kurulduğunun apaçık ilanıdır.

Tüm bu gelişmelere bağlı olarak artan toplumsal tepkiye paralel bir polis şiddetinin, toplu gözaltıların, işkencelerin ve tutuklamaların olabileceğini değerlendrebiliriz. Olayalrın başladığı hafta ülke genelinde yaklaşık

2.000 kişi gözaltına alınmış, bunlardan 316'sı tutuklanmıştır. Halkın tepskisinden ve bu protestoların ülke geneline yayılmasından korkan rejim kontrollü bir şekilde bu öfkeyi ve krizi yönetmek istese de sokak eylemlerini ve kitlesel hareketleri durdurmak için atabileceği makul bir adım ve anlayıştan uzakta durmaya devam edecektir. Çünkü gelinen nokta artık ''*ya hep ya hiç*'' diyebileceğimiz rejim ve halk

[3]https://www.turkiyegazetesi.com.tr/kose-yazilari/cem-kucuk/15-temmuz-sonrasi-kurulan-sistemi-anlamayinca-647709

[4] https://x.com/ajans_muhbir/status/1907815793007423773?s=12&t=3ebF2Pj0xClb4360eSTLHg

[5] https://x.com/RasimOzan_K/status/1905738735695929700

arasında duygusal bir kopuşun yaşandığı tahammül edilemeyecek bir seviyeye gelmiştir. Rejim ya tamamen hukuka dönecek ki bu ömür boyu hapis yatmasına yetecek kadar suç işleyen rejim için pek mümkün görünmemekte, ya da elindeki tüm devlet imkan ve aygıtlarını siyasi ikballeri için her türlü hukuksuzluğu işleyerek bu baskı ve hak ihlallerini devam ettirecektir. Son gelişmelere bakıldığında kendisi açısından ikinci seçenekten başka çaresi olmayan rejimin da tercihinin bu yönde olduğu görünmektedir.

Peki Türkiye'de yaşanan bu gelişmeler ışığında muhtemel yeni bir göç dalgası yaşanabilir mi? Hali hazırda istatistiklerden anlaşılacağı üzere son on yıldır artan oranda sürekli AB ülkelerine iltica eden türk vatandaşları için bu son olaylar yeni bir iltica dalgasına sebep olacak gibi. Fakat bu yeni dalganın diğerlerinden farklı bir dalga olacağını söylemek gerekebilir. Bu yeni dalga diğerlerinden farklı bir motivasyon ve potansiyele sahip güçlü bir dalga olabilir. Çünkü daha önce belirli bir grup ve düşünceye sahip insanların üzerinde kendini hissettiren rejim baskısı giderek 85 milyon nüfusa sahip Türk toplumun tamamını karşısına alan, kendi tabanı (rejim sempatizanı olduğu sürece) dışında herkesi tehdit olarak algılayan bir self-defense durumuna evrilmiştir. Yukarıda dediğimiz gibi ''*Duygusal Kopuş*'' olarak nitelediğimiz halkın demokrasiden ve adaletten umudunu yitirdiği ümitsizlik hali toplumun tamamını esir almaya başlamıştır. Doğal olarak sokaklara yansıyan bu öfke ve çaresizlik hali şiddet kullanmaktan başka çaresi kalmayan rejimi kısır bir döngüye sokmaktadır. Anti-demokratik uygulamalar sokak eylemlerini, sokaklardaki harektlilik de rejim şiddetini besleyerek geri dönüşü pek mümkün olmayan bir sürecin içine girilmişitir.

İsviçre Devleti Açısından Olası Senaryo-Maliyetler

Bu sürecin devamında Türk halkı zaten AB ülkelerinde yaşayan akraba-dost-tanıdık vasıtasıyla yabancısı olmadığı Avrupa ülkelerine sığınmayı bir kurtuluş olarak görecek ve rejimin kendi ifade özgürlüğü ve yaşam hakkı hürriyetini gasp etmesine karşılık iltica etmeyi seçecektir. Mevcut istatistiklerle ve mevcut verilerle basit bir matematiksel değerlendirme yapmak istersek;

- AB ülkelerine yapılan toplam Türk sığınmacı başvurularının ortalama %10 'u İsviçre'ye yapılmaktadır[6]
- Türkiye'de nüfus 2022 verilerine göre 85 279 553 ve bunun yaklaşık 43 milyonunu 20-50 yaş arası insanlar oluşturmaktadır[7].
- Muhalif seçmen sayısı 2024 yerel seçimlere göre tam olarak %60'tır (CHP, DEM ve Yeniden Reafah Partileri)[8].

➢ Bu veriler ışığında 20-50 yaş arası 43 milyon yetişkinin %60 ını yani 25 milyonu potansiyel rejim muhalifi veya potansiyel sığınmacı (aileleri hariç) olarak değerlendirebiliriz. Bu sayının ülkedeki siyasal ve toplumsal gelişmelere göre bağlı olarak sadece %10'nunu AB ülkelerine iltica ettiğini düşündüğümüzde 2,5 milyon insan bu sürece dahil olabilecektir.

---

[6] https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Asylum_applications_-_annual_statistics#Where_do_asylum_seekers_come_from.3F

[7]ttps://data.tuik.gov.tr/Bulten/Index?p=49685#:~:text=T%C3%BCrkiye%20n%C3%BCfusu%2085%20milyon%20279%20bin%20553%20ki%C5%9Fi%20oldu&text=Erkek%20n%C3%BCfus%2042%20milyon%20704,9'unu%20ise%20kad%C4%B1nlar%20olu%C5%9Fturdu.

[8]https://www.ysk.gov.tr/doc/dosyalar/docs/31%20MART%202024%20MAHALL%C4%B0%20%C4%B0DARELER%20B%C3%9CLTEN%C4%B0_portal.PDF

➢ Netice de Avrupaya yapılan sığınma başvurularının %10'u (*Rejim baskısının şiddeti arttırmasına paralel bu oran kuvvetle muhtemel daha da fazla olacaktır.*) İsviçreye yapıldığını düşündüğümüzde de potansiyel olarak **250.000 Türk vatandaşı İsviçre'ye sığınma başvurusunda bulunacaktır** diyebiliriz. Çocuklu aileleri de hesaba dahil edersek bu rakam daha da yükselecektir.

İsviçre'de bir mültecinin yıllık devlete maliyeti, barınma, sağlık hizmetleri, sosyal yardımlar ve entegrasyon programları dahil olmak üzere yaklaşık 50.000 İsviçre Frangı olarak hesaplanmaktadır. Dolayısıyla muhtemel 250.000 başvuru kabul edilmesi durumunda, yıllık maliyetin yaklaşık **12 milyar 500 milyon İsviçre Frangı** olması beklenebilir. Bunun yanında son yıllarda Avrupa'da göçmen karşıtı söylemlerin güçlenmesi, Almanya, Fransa ve Hollanda gibi ülkelerde aşırı sağ partilerin yükselmesi, göç politikalarını sıkılaştırmaktadır. ABD de mülteci politikalarını daha kısıtlayıcı hale getirmesi ve kendi aşırı sağ politikalarını AB 'ye ihraç etmeye çalışması ile birlikte bu durum, Türk mülteciler için İsviçre gibi daha tarafsız ve göçmen dostu ülkelere yönelimi artırabilir.

Uluslararası Gelişmelerin Türkiye'ye Yansıması

Bununla birlikte devam eden Rusya-Ukrayna savaşında Yeniden yönetime gelen ABD başkanı Donald Trump'ın Ukrayna'ya olan askeri ve mali desteğini çekmesinin hemen akabinde AB'nin en büyük NATO ordularından birine sahip olan Türkiye'den askeri anlamda destek alabilme ihtimaline karşı Türkiye'de rejimin anti-demokratik ve insan hakları ihlallerine ses çıkarmayıp adeta örtülü destek vermesi de bu şiddet olaylarının gerçekleşmesinde rejimin cesaretlendirmekte ve olası göç dalgalarını da tetiklemektedir. ABD başkanı Donald Trump ile Suriye'de ve diğer uluslararası alanlarda çatışmamaya ve diplomatik açıdan kendi içişlerine karışılmaması karşılığında Trupm'ın isteklerine boyun eğen rejim için ABD-Türkiye ilişkileri de kendi diktatoryal rejimi için yurt içinde bir tehdit unsuru olmayacaktır.

Sonuç

Türkiye'de rejimin hukusuz eylemlerine son vermesini sağlayacak demokratik bir ortam kalmamakla birlikte siyasi ve hukuki açıdan netice verebilecek ABD ve Avrupa kaynaklı baskılar da şu an dünyadaki politik gelişmeler açısından pek mümkün görünmüyor. Bunun yanında Avrupa'da artan göçmen karşıtlığı ve aşırı sağ ile birlikte Türkiye'de yaşanan gelişmeler tekrar Avrupa' da bir göçmen krizini derinden etkileyebilir. Bu bilgiler ışığında diğer Avrupa ülkelrine göre daha tarafsız ve mülteci hakları açısından daha rasyonel ve anlayışlı bir politikaya sahip olduğu için İsviçre yeni göç dalgalarında daha fazla hedef ülke olma potansiyelini korumaktadır. Özellikle AB'nin ve İsviçre devletinin bu fırtına yaklaşmadan önce bu senaryoların gerçekleşmesini engelleyecek ve rejiminin kendi halkına karşı kullandığı şiddet ve hak ihallerinin durmasını sağlayacak politik eylem ve söylemler geliştirmesi elzem hale gelmiştir. Bu girişimler olmadığı sürece rejim durmayacak ve kendi halkının AB ülkelerinin kapısında hak ve özgürlük aramasından rahatsız olmayacaktır. Tam aksine rejim kendine muhalif olan herkesin ülkeyi terketmesini ve kendine boyun eğen ve itaat eden kalabalıklarla kendi hegomanyasını sürdürmesini arzulamaktadır. Şunu açık bir şekilde anlamak gerekir ki rejim devam ettikçe, muhaliflerini sindirdikçe, en barışçıl tepkileri bile polis zoruyla bastırdığı müddetçe yüzbinlerce Türk vatandaşı AB kapılarında

potansiyel mülteci adayı olarak beklemeye devam edecektir. Bu sebeple AB ve İsviçre yeni mülteci krizleriyle karşı karşıya kalınmamasını istiyorsa derhal AB ve BM gibi birçok uluslararası insan hakları sözleşmelerine ve kurumlarına taraf olan Türkiye'nin bu taahhütlerini yerine getirmesi, gözlem grupları ile olayları takip etmesi, AİHM 'de karara bağlanan davaların yerel mahkemelerce tanınmasını sağlaması, Avrupa Komisyonu Başkanlığı gibi en yetkili makamlarca doğrudan uyarılması ve evrensel hukuk değerlerine saygılı bir politika izlemesi için baskı yapması gibi tedbirleri alması öncelikleri arasında olmalıdır. Aksi takdirde Türkiye'de büyüyecek her yangın bir şekilde Avrupaya ve İsviçre'ye sıçrayacaktır.

Security Studies and Rule of Law Association

1200 Genève

SECURITY STUDIES & RULE OF LAW ASSOCIATION
SRL